

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Kisar

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Kisar

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Szervezet neve: Szervezet neve:

Dátum: 2022.06.

 <p>Forrás: https://www.google.com/maps/place/</p>	<p>Terület: 15 km² Lakónépesség: 1 085 fő Jogállás: Község Járás: Fehérgyarmati Megeye: Szabolcs-Szatmár-Bereg Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: Igen Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: Nem</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
 <p>Forrás: https://portal.lechnerkozpont.hu/apps/fete/</p>	 <p>Forrás: https://portal.lechnerkozpont.hu/apps/fete/</p>
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Kisar	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Fehérgyarmati	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	1091	
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	99%	
15 év alattiak aránya (2021)	15%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	81%	
60 éves és idősebbek aránya	23%	
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	125%	
Lakásszám (2011)	392	
Üres lakások száma (2011)	31	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	136	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	35	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	136	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	74	
Lakások száma (2019)	389	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	330	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	381	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	229	
WC nélküli lakások száma (2019)	78	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1	
Egy főre jutó szja alap, ezer Ft (2019)	875 028 Ft	
Egy főre jutó szja alap klaszter átlagtól való eltérése,% (2019)	92%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	4 000 000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	15	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	6	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

Térség pozíciója: távolságok

Kisar község az Észak-Alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Fehérgyarmati járásban helyezkedik el. A Szatmári-síkságon, a Felső-Tisza bal partján fekvő település. Kisar Önkormányzata Közös Önkormányzatként működik Penyige és Tivadar településekkel, Kisar egyben a hivatal székhelye is. A község területe megközelítőleg 1543 hektár, lakónépessége hozzávetőleg 1151 fő, a területén található lakások száma 391 db.¹

A települést elhagyók száma és a településre beköltözők száma nem jelentős, a különbséget a természetes születések egyenlítik ki. A népesedési folyamatok következtében a gyermekkorúak népességen belüli aránya kissé kedvezőbb (magasabb) az átlagosnál.²

A megyeszékhely Nyíregyháza kb. 80 km, Fehérgyarmat 6 km távolságra található. A község Fehérgyarmat (491 főút) és Vásárosnamény (41-es főút) irányából közúton egyaránt megközelíthető.

Munkaerőpiaci lehetőségek

A térség természeti adottságaiból adódóan Kisarban jellemző gazdálkodási tevékenység a szántóföldi növénytermesztés, a kertgazdálkodás és a gyümölcstermesztés.

Térségi-, helyi szolgáltatások

- háziorvosi ellátás
- védőnői ellátás
- Kisari Kölcsey Ferenc Általános Iskola (3 település: Kisar-Nagyar-Tivadar, gyermekei járnak, a jobb szociális helyzetben lévő szülők gyermekei bejárnak tanulni Fehérgyarmat város általános iskoláiba).

Közintézmények:

- Kisari Bóbita Óvoda és Konyha
- Felső-Tisza Vidéki Gyermejjóléti és Szociális Intézményfenntartó Társulás Idősek Klubja
- Orvosi Rendelő (Dr. Jámbrik Imre)
- Védőnői Szolgálat (Balogh Noémi)
- Kisari Művelődési ház

¹ Helyi Esélyegyenlőségi Program

² Helyi Esélyegyenlőségi Program

Közlekedés: fő közösségi közlekedés, járatsűrűség

Vasútvonal nem vezet keresztül a településen. A legközelebbi vasútállomás Fehérgyarmaton, a MÁV 113-as számú, Nyíregyháza-Mátészalka-Zajta közötti vonalán található, a településtől kb. 9 km-re. A község ennek ellenére fontos közlekedési csomópont, mert a Tisza folyón történő átjutást a település belterületén lévő közúti híd biztosítja.

A közúti tömegközlekedést a Szabolcs Volán Zrt. autóbuszai végzik:³

- Nyíregyháza-Vásárosnamény-Fehérgyarmat
- Vásárosnamény-Tákos-Fehérgyarmat
- Vásárosnamény-Gulács-Tarpa-Fehérgyarmat
- Fehérgyarmat-Kisar-Beregsurány

Társadalmi szerkezet

1. táblázat Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2015	1 144	bázis év
2016	1 143	99,91%
2017	1 135	99,30%
2018	1 105	97,36%
2019	1 085	98,19%
2020	1 091	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. táblázat Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)

Év	Fő
2015	-24
2016	-5
2017	-6
2018	-20
2019	-17
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. táblázat Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)

Év	Fő
2015	3
2016	-7
2017	3
2018	-8
2019	-1
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

KSH adatok a nyitó adattáblából:

Lakosságszám (2021)	1091
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	99%
15 év alattiak aránya (2021)	15%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	81%

3 <https://www.volanbusz.hu/hu/menetrendek/telepules-szerinti-menetrendi-kereso/K#horgony>; file:///C:/Users/User/Downloads/4303.pdf

60 éves és idősebbek aránya	23%
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	125%
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	136
Egy főre jutó szja alap, ezer Ft (2019)	875 028 Ft
Egy főre jutó szja alap klaszter átlagtól való eltérése % (2019)	92%

Az adatok alapján Kisar lakosság száma csökken, mind az oda-, és elvándorlások különbségének a mutatója, mind a születések-halálozások arányának a mutatója alapján. Kisar településen a mélyszegénységben élők lakónépességhez mért aránya 15,5%. Ehhez a réteghez elsősorban a romák, az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők és az idősebb korosztály tartozik.⁴

Helyi fejlesztések

Az Önkormányzat lakhatási szempontól releváns, nyertes pályázatait:

	Cím	Pályázati azonosító	elnyert támogatás
	„Kisari háziorvosi rendelő komplex felújítása” elnevezésű	MFP-ÖTIK/2021.	29.974.024 Ft
	„Közterületi játszótér kialakítása Kisar központjában” elnevezésű	MFP-OJKJF/2021.	4.927.047 Ft
	„Kisari ravatalozó és a temetői infrastruktúra fejlesztése” elnevezésű	MFP-ÖTIF/2021.	4.992.035 Ft
	Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	TOP-4.1.1-15-SB1	59.148.617 Ft

Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso; <https://kormany.hu/miniszterelnokseg/magyarfaluprogram>

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;
- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;
- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;
- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;
- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

A község közműellátása jónak tekinthető. Alapvető infrastruktúrával (vezetékes ivóvíz, gáz, telefon, kábel TV, bolt, italbolt) rendelkezik. A gázellátás a belterületen teljeskörű. A vezetékes ivóvíz ellátás szinte teljes egészében megvalósított. A község szennyvízelvezető csatornahálózattal nem rendelkezik. A lakóterületek családi házas beépítésűek. A község lakóépületei 18 utcán helyezkednek el.⁵

Településen jelen lévő közműszolgáltatók: ⁶

- Magyar Telekom Távközlési NyRT.
- SZAMOSNET Informatikai és Telekommunikációs Szolgáltató Kft.
- OPUS TIGÁZ Gázhálózati Zrt.
- OPUS TITÁSZ Áramhálózati Zrt.
- Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.

Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület, elhelyezkedése a településen belül:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program szerint Kisar községben telep/szegregátum nincs, azonban az elkövetkező években egyre nagyobb figyelmet kell szentelni a település két utcájára (Dankó, Rákóczi), melyben többnyire halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő, nagyrészt roma családok élnek. Ezeket nem minősítik még szegregátumoknak, de szegregációval veszélyeztetett területeknek igen. A településen két utcában a Dankó utcában és a Rákóczi utcában élnek többnyire hátrányos helyzetű családok. A két utcában megközelítőleg 38-40 család lakhat, akik mélyszegénységben élnek. Fokozott figyelmet igényel a két utcában élők helyzete, mivel az önkormányzat célja a szegregáció elkerülése.⁷

A Lechner Tudásközpont webes térképalkalmazása szerint viszont Kisar településen:

- szegregátum a Dankó utca, és az Esze Tamás-Petőfi Sándor-Rákóczi Ferenc-Alkotmány utcák által határolt terület,
- szegregációval veszélyeztetett a Rákóczi Ferenc utca, valamint az Alkotmány-Hajnal-Dankó-Petőfi utca által határolt terület.

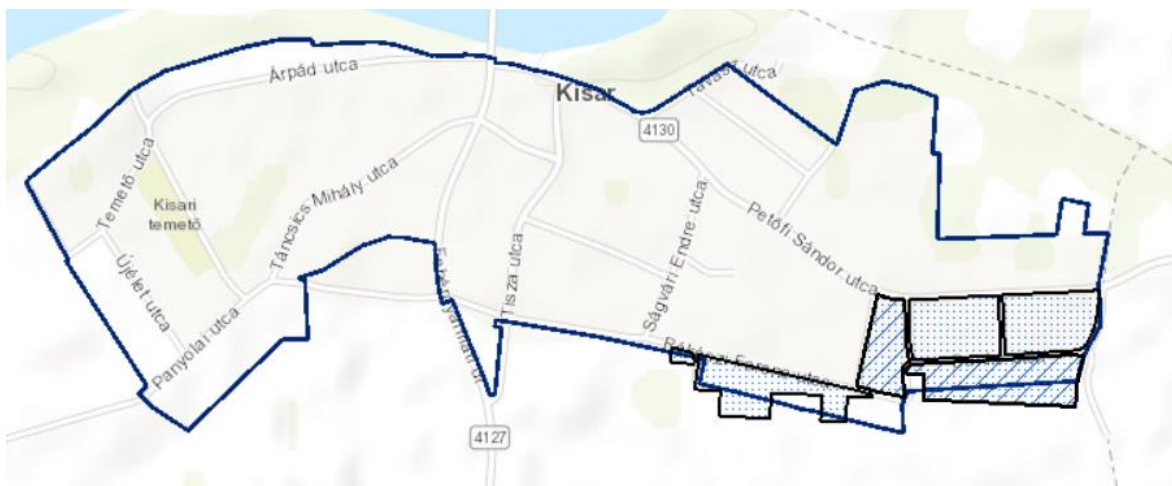
⁵ Helyi Esélyegyenlőségi Program

⁶ <https://ekozmu.e-epites.hu/alkalmazas/lakossag/menu/terkep/tajekoztatasi/kozmu-terkep>

⁷ Helyi Esélyegyenlőségi Program

1. térkép Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület-Kisar

Forrás: <https://portal.lechnerkozpont.hu/apps/fete/>

Lakások száma (2019)	389
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	330
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	381
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	229

KSH adatok a Nyitó adattáblából:

Lakásszám (2011)	392
Üres lakások száma (2011)	31
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	136
Lakásszám a szegregátumban (2011)	35
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	136
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	74
Lakások száma (2019)	389
WC nélküli lakások száma (2019)	78
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	4 000 000 Ft
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	15

A lakások 94%-ban hálózati vízvezetékkel, 84%-ban meleg folyóvízzel ellátott. A vízöblítéses WC-vel ellátott lakások aránya 83%-os. A településen közcsatornázás nem valósult meg. A csatornahálózat kialakítása az önkormányzat kiemelt fejlesztési területe. Általában, 81%-ban 1961-1990 között épültek a házak, 2001. évet követően 25 ház épült. A lakások 80%-ban 80-100 m² vagy e feletti, 60m² alatti lakások aránya 20%. A szobák száma jellemzően 2 vagy 3. Az ingatlanok magántulajdonban vannak. Külterületen és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások nincsenek Kisar községben. A lakosok szerény, de egyelőre még elfogadható körülmények között élnek. A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek.

Néhány otthonban több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetűtől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A lakások kb. 70 %-a összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltévé, internet).⁸

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;
- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki,
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

A településen nem voltak lakhatással kapcsolatos fejlesztések az elmúlt 10-15 évben. Nem akartak az EFOP programja pályázni, mert nem akartak feszültséget a településen.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

Polgármester Asszony úgy véli, hogy szükség lenne szociális bérlakásra a településen, szükség van, hogy emberi körülmények között éljenek. Azonban attól tartanak, hogy ahogy a 70-es években a Dankó utcában szocpolból épült házakat lelakták, ugyanez történne az új ingatlanokkal is.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;
- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idegymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

Polgármester asszony tájékoztatása alapján 1052 fő él a településen, a romák aránya 25-30 %, lakosságszám tekintetében stagnáló település, elvándorlás nem jellemző, a diplomások viszont általában már nem térnek haza az egyetem befejezése után.

4. táblázat Öregedési index-Kisar

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index
2015	126	201	62,69%
2016	138	189	73,02%
2017	148	191	77,49%
2018	150	182	82,42%
2019	156	172	90,70%
2020	161	173	-

Forrás: TEIR

A KSH mutatók alapján Kisar előregedő település, öt év alatt 36 fővel nőtt a 65 év feletti lakosok száma és 28 fővel csökkent a 14 évnél fiatalabb gyermekek száma, négy év alatt mint 28 %-al nőtt az öregedési indexe.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek. A munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. Továbbá problémát jelent, hogy a településen kevés a munkalehetőség, ezért nagyfokú mobilitás jellemző.⁹

20-30 férfi jár el jelenleg az építőiparba dolgozni, főként segédmunkára, valamint mezőgazdasági idegymunkára a településen és a szomszédos településekre. Kevesebb helyi lakost hívnak napszámba, az ukrán munkaerő megbízhatóbb és jobban dolgoznak. A mezőgazdasági vállalkozók inkább szakembereket keresnek. Emellett a fehérgyarmati kórházba, Jonaco-hoz, nyírbátori Coloplast-hoz, Rosenberg-hez és Tranzit-Kerhez járnak dolgozni. A Coloplast és a Rosenberg céges busz megáll a településen.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.¹⁰

9 Helyi Esélyegyenlőségi Program

10 Helyi Esélyegyenlőségi Program

5. táblázat Közfoglalkoztatás –Kisar

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *										
Kisar	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 04. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	9	32	6	21	13	7	5	6	3	1
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	9	14	19	26	19	10	7	7	8	9
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	67	70	122	125	102	55	53	51	51	50
-- Mezőgazdaság	38	46	59	56	43	15	19	18	18	14
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	7	31	34	30	23	15	14	14	14
-- Szociális jellegű program	29	16	31	35	29	18	18	19	19	21
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	85	116	147	172	134	72	65	64	62	60
Közfoglalkoztatási mutató	11,17%	14,86%	18,00%	21,10%	16,49%	9,05%	8,43%	8,35%	8,14%	7,92%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	51	42	37	32	18	19	29	29	28	30
Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	9	12	13	5	12	19	15	13	14	14
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	67	51	37	34	42	50	45	36	39	34
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	127	105	87	71	72	89	89	79	80	78
-- Ebből tartós álláskereső	49	32	20	17	16	14	18	20	21	25
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	16,81%	13,48%	10,67%	8,71%	8,82%	11,08%	11,47%	10,31%	10,55%	10,24%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	757	781	817	813	814	800	773	765	757	757

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *										
Kisar	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 04. hó
1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	
11%	12%	13%	14%	15%	16%	17%	18%	19%	20%+	

http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/statisztika/terkep/_FEHE041.HTM-letöltés: 2022.06.20.10:34

Közfoglalkoztatotti létszám 172 főről 40-re csökkent, de tényleges érdemi munkavégzésre kb.5-10 fő alkalmas.

Közfoglalkoztatás keretén belül:

- helyi értékteremtő program: faipari program (virágláda, kültéri WC, lezõ oszlop, pad), hímzés (Polgármester asszony tájékoztatása szerint ezekre a termékekre igény lenne a piacon, de a megfelelő munkaerő hiánya miatt nem tudják az igény kielégíteni),
- szociális tereprendezés (szemét szedés, locsolás, kapálás).
- mezőgazdasági programelem: önkormányzati tulajdonú területeken zöldség növények (burgonya, vöröshagyma, uborka, sárgarépa) termesztése. (A termés egy része szociálisan hátrányos helyzetű emberek, családok megsegítésére, természetben nyújtott szociális segély formájában került kiosztásra, valamint a Kisari Bóbita Óvoda és Konyha konyhájának zöldség alapanyaggal való ellátását segíti térítésmentesen.)¹¹

6. táblázat A nyilvántartott álláskeresők száma (2022. 04. 20-i állapot szerint)-

Nyilvántartott összes	365 napnál hosszabb ideje	Járadék típusú ellátás	Segély típusú ellátás	FHT, RSZS	Munkavállaló korú népesség ¹²	Relatív mutató % ¹³	Arányszám ¹⁴
71	25	4	7	39	757	9,38	2,54

Forrás: https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/2/2/6/5/doc_url/T01_2022_05.pdf-letöltés:2022.05.26. 10:58

Polgármester és a családsegítő tájékoztatása alapján a Dankó utcában élnek nagyobb létszámú családok, általában 4-5 gyermek családonként, de van két 8 gyermekes és egy 11 gyermekes család is. A 2-3 gyermekes családok törekvőbbek, ők igyekeznek kiköltözni az utcából.

Uzsora van a településen, valószínű 2-3 család, de nem árulják el, hogy kik azok. Drogról nem tudnak a településen. Alapellátásban 9 család, 31gyermek van (2021-ben 12 család, 32 gyermek volt), védelemben egy család, egy gyermek, ami meg fog szünni, mivel nagykorú lesz a fiatal. Az iskolában sok a hiányzás, orvosi igazolással. Egy kiemelés volt 2021-ben, családi rendezvényen vita hevében anya megkéselte apát. A nagyobbik gyermek már hazamehetett, a kisebbik hazagondozása folyamatos, ősszel lesz a felülvizsgálat, a családsegítő szerint haza fogják engedni a gyermeket.

11 Helyi Esélyegyenlőségi Program

12 Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlási ill. népességnylvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

13 Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

14 Arányszám - a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

Eladósodás, árverezés magyar családok között volt, elköltöztek a településről.

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok</u> : hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	0
<u>Minimális öfenntartó képességgel rendelkező családok</u> : megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	15-20
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok</u> : viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	30-40

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakásúrsági viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Kisar községben nincs az önkormányzatnak bérlakása. Kisar községben nincs szükséglakás, a szociális lakhatás nem jellemzi térségünket. Kisar községben nincs lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan. A településen nincs hajléktalan státuszú személy.¹⁵

Helyi Esélyegyenlőségi Program szerint a településen összesen 393 db lakás van nyilvántartásba véve, ebből 31 db nem lakott ingatlan. Összkomfortos lakások száma 79 db, mely az összes lakás 21%-át adja. Legnagyobb számban (60%-ban) komfortos lakások jellemzők a községben, de KSH statisztikák alapján 18,7%-ban található komfort nélküli ingatlanok is. A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek. Néhány otthonban több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetűtől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A lakások kb. 70 %-a összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltévé, internet).

Lakásállomány-Kisar-2020	db
Egyszobás lakások száma	25
Háromszobás lakások (a két és félszobásokkal együtt)	131
Kétszobás lakások (másfél szobásokkal együtt)	166
Lakásállomány	392
Négy és több szobás lakások (a három és félszobásokkal együtt)	70

Forrás: TEIR

KSH adatok a Nyitó adattáblából:

Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	330
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	381
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	229

2. térkép eladósodottsági térkép

Forrás: <https://portal.lechnerkozpont.hu/apps/fete/>

Polgármester és a családsegítő tájékoztatása alapján a törekvő családok maguktól lépnek és kiköltöznek a rosszabb utcákból. CSOK-kal 5-10 család tudott ingatlant vásárolni a magyar lakta utcákban a településen, nem okozott feszültséget, békességben élnek a településen.

Az önkormányzat azok számára, akik nem rendelkeztek kültéri WC-vel, 20 000 Ft-ért biztosítani tudja (ezeket télen gyakorta eltűzelték). Az összeget egy év alatt kell visszafizetni (az önkormányzat lakhatási támogatásból vonja le 2 500-4 500 Ft/hó). Ingatlanok nagy részénél kerítés nincs.

Az áramlopás nem jellemző a településre, sok a kártyás villanyóra.

Szemétszállítás van, az önkormányzat minden ingatlan számára biztosította a kukát a Dankó utcában eladták a kukákat 1 000-2 000 Ft-ért.

Szociális bérlakása, ingatlanja, üres telke nincs az önkormányzatnak.

Krízis helyzet nincs, egy családnak tette tönkre a házát a vihar 2021-ben, anyagot, eszközt és segítséget is kaptak a ház rendbetételére (eladták az anyagokat és az eszközöket), de azóta sem csinálták meg, a család inkább elköltözik a településről.

Szociális tűzifát minden évben ad az önkormányzat, általában két hétig tart, vagy vannak olyan családok akik $\frac{1}{4}$ áron eladják.

Üres, eladó magántulajdonban lévő ingatlan 2-2 van a településen. Üres, eladó magántulajdonban lévő telkek vannak a településen. Dankó utcában van 4-5 lakhatatlan üres ház (tulajdonosok kihaltak), sok az örökös, nem tudják eladni. Életveszélyes, de lakott ház nincs a településen.

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	-
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	10
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	20
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	-

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Kisar lakóépületei 18 utcán helyezkednek el. A lakóterületek családi házas beépítésűek.

A településen két szegregátum (HEP nem nevezi szegregátumnak):

- Dankó utca, és az Esze Tamás-Petőfi Sándor-Rákóczi Ferenc-Alkotmány utcák által határolt terület

és két szegregálódó településrész található:

- Rákóczi Ferenc utca, valamint az Alkotmány-Hajnal-Dankó-Petőfi utca által határolt terület.

Víz, áram, gáz mindenhol elérhető a településen, az ingatlanokban általában a tartozások miatt kikötötték vagy a tulajdonosok a bekötést sem tudták kifizetni. Szemétszállítás van. A község szennyvízelvezető csatornahálózattal nem rendelkezik.

A Rákóczi és a Dankó utca település két „legrendezetlenebb” utcája. A Dankó utca a rosszabb, 2-3 házban van csak víz. A két utcában megközelítőleg 30-40 család lakhat, akik mélyszegénységben élnek.

A Dankó és a Rákóczi utca ingatlanjai a legelhanyagoltabbak, általános probléma: tető, nyílászárók, kerítések hiánya.

A kikötött vagy be nem kötött közművek jelzik, hogy szinte minden családnak van tartozása, de ezek mértéke nem ismert.

Az ingatlanok magántulajdonban vannak, nincs információja az önkormányzatnak a tulajdonviszonyokról.

Az alacsony iskolai végzettség, a munkamotiváció hiánya miatt a szegregátumokban, szegregálódó településrészekben élő családok jövedelme alacsony. A nyílt munkaerőpiacon nehezen találnak munkát, de a mezőgazdasági alkalmi munkákhoz is már kevesebb helyi lakost hívnak a megbízhatatlanság és a kitartás hiánya miatt (Ukrajnából érkeznek napszámosok), így marad számukra a közfoglalkoztatás és egyéb segélyek, támogatások.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	-	-	-	-	-
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	-	-	-	-	-
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)	-	-	-	-	-
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni	-	-	-	-	-
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	-	-	-	-	-
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	-	-	-	-	-

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

Az EFOP 162, EFOP 241 telepprogramra az önkormányzat nem akart pályázni, mert el akarta kerülni a programmal járó feszültségeket. Ettől függetlenül Polgármester Asszony nyitott a szociális bérlakások lehetősége felé, de mindenképpen szükségesnek tartja, hogy a program fejlesztései ne csak térképen szegregátumnak, vagy szegregációval veszélyeztetettnek jelzett utcákat érintse.

A törekvő családok igyekeznek kiköltözni a rosszabb utcákból. CSOK-kal 5-10 család tudott ingatlant vásárolni a településen, ezek a kiköltözések nem okoztak feszültséget.

Családok adósságkezelése, közműtartozások rendezése az egyik alapfeladat, mivel a tartozások, az eladósodások jelentős gátat szabnak az előre lépésnek. Ezzel párhuzamosan mindenképpen szükséges mind a munkaerőpiaci kompetenciák, készségek fejlesztése, erősítése, mind megfelelő végzettség biztosítása, mivel az eddig is csekély munkaerőpiaci lehetőségek tovább szűkülnek (kevesebb helyi lakost hívnak napszámba, csökkenő közfoglalkoztatási létszám).

Ezzel párhuzamosan fontos már a legkisebb korban megkezdeni a rossz családi minta „legyőzését”. Magas az iskolai hiányzások aránya és csökken a 8. évfolyamot eredményesen befejezők száma.

Lakhatási programok:

- a közműszolgáltatásokba való be-, visszakapcsolás támogatása elsősorban a víz- és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizetős villanyóra felszerelése. A beavatkozásban első lépcsőben azok a háztartások élvezhetnek prioritást, akiknél a vízszolgáltatás már be van vezetve, de a tartozás miatt kikapcsolásra került, az ő esetükben a csatlakozás költsége alacsonyabb számukra.
- magántulajdonú házak felújításának támogatása. A javításokra, felújításokra nagyon nagy az igény, érdemes azokra a családokra koncentrálni, akik vállalják, hogy saját munkaerővel, és bizonyos mértékig önerővel részt vesznek a felújítási munkákban. Első lépéseként a részvételi és együttműködési hajlandóságot szükséges felmérni a családok körében.

Bérlakásfejlesztés tekintetében

- Krízislakások kialakítása: nem merült fel a szükségessége.
- Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak: törekvő, jobb anyagi helyzetű, rendszerezett életvitelű családok lehetnek az elsődleges célcsoport, olyan fiatal családok, akik szülőikkel együtt, túlzásúfolt lakásban élnek.
- Lépcsőzetes mobilitás kialakítása: nincs adat.
- Más településen kialakított bérlakásokba történő mobilizálás: olyan családok lehetnek, akiknél esetleg több aktív korú is rendelkezik rendszeres, más településen bejelentett munkával, vagy hajlandóak és képesek ebbe az irányba elmozdulni.

Stabilizálás

Szoft programok:

- adósságkezelés elindítása és folyamatos kiterjesztése
- háztartásgazdálkodást, pénzbeosztás tudatosságát javító program
- foglalkoztatást segítő, megerősítő programok

Stabilizálás

- magántulajdonú lakások fejlesztése (település egésze)
- legszükségesebb karbantartási munkák végzése (település egésze)
- lakások komfortosítása, felújítása (szegregátum lakásainak többségében)

4.3 Bér lakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

A bér lakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

- Kísar közlekedési összeköttetései: a településen a VOLÁN busszal érhető el a járási székhely, a járási székhely (Fehérgyarmat) 9 km (autóval 10 perc), vasút nincs.
- helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások: mezőgazdasághoz kapcsolódó foglalkoztatás megerősítése, helyben működő vállalkozások nem tudnak folyamatos munkalehetőséget biztosítani a kisari lakosoknak.
- helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások: közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó értékteremtő munka fejlesztése (faipari termékek, egyedi kézműves termékek)- anyagszükséglet biztosított, piaci kereslet lenne, megfelelő humán erőforrás hiányzik.
- helyben rendelkezésre álló közműinfrastruktúra: a közművek biztosítottak, de a tartozások miatt az ingatlanok többségéből kikötötték.
- megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai rendezettek-e: nincs pontos információ.
- uzsora vélelmezhetően jelen van.
- szociális szolgáltatások: elérhetőek a településen.

A lakhatási beavatkozási terv főbb lépései:

- Önkormányzat, oktatási intézmények együttműködésének további mélyítése, erősítése a településen élő családok élethelyzetének javítása és felzárkóztatása érdekében.
- A szociális bér lakás program, a lakhatási beavatkozással kapcsolatos folyamatos fejlesztés önkormányzattal együttműködve.
- Magántulajdonban lévő leromlott ingatlanokon állagjavítási munkálatainak elvégzése, a tulajdonosok bevonásával (nyílászáró, burkolat, tető, csatorna, kiskert).
- A leromlott állagú ingatlanok folyamatos felmérése, a javításokhoz szükséges feltételek megteremtése (anyag, eszköz és szakember).
- Támogatás esetén szociális bér lakások építése a településen.
- A családok adósság és jogi problémáinak kezelése.
- A településen élő családok akut szociális problémáinak feltárása és lehetőség szerint kezelése.
- A munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése, az alacsony jövedelmű, főként közfoglalkoztatásban dolgozó munkavállalók legális és nyílt munkaerőpiacra történő kivezetése.
- Mentorálással, folyamatkíséréssel, szükség esetén szakember bevonásával karbantartási munkálatok elvégzése a tulajdonosok bevonásával, az érintett ingatlanok esetében.
- A lakhatási szociális munka elvégzésére szociális munkás szakember biztosítása.
- A lakhatási beavatkozással érintett családok mentorálása, szociális munkával történő támogatása.

- A szociális bérlakások kialakítása esetén szabályrendszer kidolgozása önkormányzat együttműködésével.
- A szociális bérlakások kialakítása esetén a programba bevont családok mentorálása, bevonásuk a soft programokba, a kapcsolódó szolgáltatásokba.
- A szociális bérlakás programba bevont családok közösségfejlesztése, a szomszédsági együttműködések kialakítása.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	-			-
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	-	-	-	-
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	-	-	-	-
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	-	-	-	-
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	-	-	-	-
Összesen	-	-	-	-

5 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni, szükséges lehet egy kiegészítő fejezet írása.